

DNES SA SPLNILO TOTO PÍSMO, KTORÉ STE PRÁVE POČULI

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it

Lk 1.1-4; 4.14-21

Už mnohí sa pokúsili zaradom vyrozprávať udalosti, ktoré sa u nás stali, ako nám ich odovzdali tí, čo ich od začiatku sami videli a boli služobníkmi slova. Preto som sa aj ja rozhodol, že ti to, vznešený Teofil, po dôkladnom preskúmaní všetkého od počiatku verne rad-radom opíšem, aby si poznal spoľahlivosť učenia, do ktorého ťa zasvätili.

Ježiš sa v sile Ducha vrátil do Galiley a chýr o ňom sa rozniesol po celom kraji. Učil v ich synagógach a všetci ho oslavovali.

Prišiel aj do Nazareta, kde vyrástol. Podľa svojho zvyku vošiel v sobotu do synagógy a vstal, aby čítal. Podali mu knihu proroka Izaiáša. Keď knihu rozvinul, našiel miesto, kde bolo napísané: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok.“

Potom knihu zvinul, vrátil ju sluhovi a sadol si. Oči všetkých v synagóge sa upreli na neho. A on im začal hovoriť: „Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli.“

(nasledujúci komentár vychádza z talianskeho znenia evanjelia, ktoré je tu [v zdrojovom súbore](#))

Podľa Lukášovho evanjelia Ježiš vstúpil do synagógy štyri krát a zakaždým čelil konfliktnej situácii. V prvej, ktorá je predstavená v dnešnej Liturgii, sa mu ľudia dokonca pokúsili siahnuť na život. Poďme sa pozrieť prečo. Liturgia nám predstavuje začiatok Lukášovho evanjelia, kde Lukáš presne opisuje udalosti, ktoré už povedali iní, a potom Liturgia hneď pokračuje štvrtou kapitolou kvôli zvláštnej alchémii liturgistov.

„Ježiš sa vrátil do Galilei naplnený Duchom Svätým“ po pokúšaní na púšti, „a zvesť o ňom sa rozšírila po celej okolitej krajine. A On učil v ich synagógach“. Vidíme ako sa evanjelista oddeľuje od nich hovoriac „ich synagógy“. Kresťanská komunita sa už oddelila od Židovskej a preto sú odlíšení, oni sú „ich synagógy“.

„Byť oslávený všetkými“, zrejme všetci ho oslavovali, ale v Nazarete to vyzerá byť inak. „A On prišiel do Nazaretu“ – Nazaret bola malá dedinka trogloditov, známa ako brloh nacionalistov, čo znamená ľudí „zviazaných“ náboženskými ideálmi Izraelitskej nadvlády a násilia proti Rímskym vládam – „A ako bolo Jeho zvykom, išiel do synagógy v sobotu“, toto je prvá zo štyroch návštev, keď Ježiš vošiel do synagógy, podľa Lukášovho Evanjelia a zakaždým sa táto návšteva zvrtila do konfliktu, „a postavil sa a čítal“.

„Zvitok proroka Izaiáša mu bol podaný“, liturgické čítania boli založené na trojročnom cykle, a čítanie na každú sobotu bolo dané vopred. A Ježiš tu spôsobí prvé pohoršenie. Nečíta daný text, ale my čítame „Rozvinul zvitok a našiel“. Tento výraz „nájsť“ je výsledkom hľadania, grécke sloveso použité je „eurisko“, z ktorého aj známe slovo Eureka je odvodené.

Čo slovo Eureka presne znamená? Našiel som niečo, čo som hľadal. To znamená, že Ježiš nehľadá určenú stať, ale niečo iné. On hľadá stať proroka Izaiáša, kapitola 61, v ktorej číta o uvedení Mesiáša. „Duch Pána je nado mnou, pretože Boh ma pomazal“, pomazanie v hebrejčine je *mashiah*, čo je preložené do gréčtiny ako Kristus, čo znamená „pomazaný“.

Čo znamená „pomazaný“? „Pomazaný“ je niekto, kto má silu od Boha, ktorá ho premieňa na božieho človeka reprezentujúceho Boha a Jeho silu. „Prinášať dobrú zvesť chudobným“. Ktoré sú to dobré správy, na ktoré čakajú chudobní? Koniec chudoby. „On ma posielal ohlásiť slobodu uväzneným a navrátenie zraku slepým.“

Nejde tu o vrátenie zraku slepým; väznice boli pod zemou a väzni boli v tme. Preto „vrátenie zraku slepým“ znamená uvoľnenie, oslobodenie väzňov, tých, čo sú utláčaní, ako to ďalej pokračuje „Vyslobodiť tých, čo sú utláčaní a ohlásiť milostivý rok“.

To je ten dôvod, prečo je to dobrá zvesť pre chudobných, milostivý rok je Jubileom keď podľa knihy Levitikus, sloboda je vyhlásená po krajine pre všetkých jej obyvateľov. Ježiš potom hovorí o tomto čase slobody pre všetkých, ale ďalej verš proroka Izaiáša pokračuje zvláštne hovoriac: „A deň pomsty nášho Boha“.

Ale Ježiš sa vyhýba čítaniu tejto časti; vôbec s Izaiášom nesúhlasí. Súhlasí s ohlásením Pánovho milostivého roku, to je znak slobody, ale nesúhlasí s pomstou vládcov. Tak verš pokračuje s dňom Božej pomsty, ale Ježiš toto vynecháva.

Prvým Ježišovým pohoršením bolo, keď hľadal iný text ako bol vopred daný; teraz koná ďalšie pohoršenie: vynecháva druhú časť tohto verša. „A zložil zvitok, podal ho naspäť sluhovi a sadol si“. „Posadenie sa“ reprezentuje postoj učiteľa; nuž atmosféra je plná napätia – nanešťastie táto pasáž je rozdelená do dvoch oddelených častí, strácajú tak najdôležitejšiu časť svojho pátosu a emocionálny „náboj“ – „A oči všetkých v synagóge sa upierali na Neho.“

Je tam veľké napätie, kvôli týmto dvom pohoršeniam, najmä fakt, že Ježiš nikdy nehovorí o pomste, kým zjatriení obyvatelia Nazaretu na ňu čakali. „A začal im hovoriť, *«Dnes sa toto Písmo, ktoré ste počuli, naplnilo.»*“

Evanjelista spája „oči“ v synagóge (oči všetkých v synagóge boli upreté na Neho) s týmto počúvaním. Prečo? Pretože je tu dôkaz v Ezechielovi, kapitola 12, verš 2, kde prorok píše „*Syn človeka, bývaš uprostred odbojného domu, ktorí majú oči na videnie, no nevidia, uši na počúvanie, no nepočujú, pretože sú odbojný dom*“.

Tieto oči upreté na Ježiša nemôžu vidieť, kto to v skutočnosti je, uši nepočujú jeho zvesť, a nerozumejú, pretože sú odbojným domom. A tu sa liturgická verzia končí. Bude pokračovať na budúcu nedeľu, keď celá synagóga bude proti Ježišovi a rozhodnú sa Ho zabiť. To sa stane, keď Ježiš vstúpi do synagógy.

Preklad: Mária Veličková